

Bevezető

Amióta 1997-ben feltették az internetre az USA kormányzati adatbázisát, egy tízéves gyerek többet tudhat meg a világ leghatalmasabb országának pénzügyeiről, mint egy tapasztalt hivatalnok vagy szakember öt évvel korábban. Az információ terjedése rendkívül felgyorsult. A légi utasok száma megduplázódott harminc év alatt. A nemzetközi telefonhívások száma húsz év alatt 200 milliőről 5,2 milliárdra nőtt, s költsége a töredékére esett. Az internetes kapcsolatok az államhatárok fölé növe, gyakorlatilag egyidejűséget teremtenek a glóbusz egészén: azonnal értesülünk minden eseményről. A tőkeáramlások néhány másodperc alatt megvalósulhatnak, de maguk a vállalkozások is mozgékonyabbá váltak. Az FDI, vagyis a direkt beruházások áramlása is igen dinamikus. Gazdasági folyamatok reallokálása, kultúrák keveredése korát éljük. A változások olyan radikálisak, hogy a kutató alig tudja követni azokat. Az államok szerepe megváltozott: nem csupán a vállalkozások szabályozó környezetének meghatározói, hanem -bizonyos értelemben- a vállalkozások számára megfelelő makroökonómiai feltételek felelőseivé váltak. Nem az államnak vannak vállalkozó polgárai, hanem a vállalkozó polgárok választják ki a nekik tetsző államot. Ez teljességgel megváltoztatja a hagyományos pénzügyek minden elemét. Ez a szempont motiválta a Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Karának Pénzügytani Tanszékét, hogy a globalizmus hatásainak tanulmányozását megkíséreljék. Számunkra, a magyar gazdaság számára az elsődleges kérdés, hogy vajon saját valutánkkal, vagy belátható időn belül az euróra váltva veszünk-e részt ebben a folyamatban. Ez a monetáris politika eszköztárának euro-konformitását igényli. A frissen megjelent szakirodalom alapján megvizsgáltuk, hogy milyen válságokkal terhes e viharos kor, s miként vélik mérsékelhetőnek a pénzügyi válságok veszélyeit a szakemberek. A pénz és tőkepiac szabályozásának a globalizmus korában különösen érzékeny területe a pénzmosás elleni küzdelem, megnéztük, hogyan állunk e téren hazánkban. Az is világos, hogy egy felzárkózó gazdaságban szükség van a normatív pénzügypolitika mellett diszkrecionális eszközökre, intézményekre is. Kutatásaink során alaposabban szemügyre vettük a jelzáloghitelezés múltját és jelenét, s a kockázati tőke által nyújtott finanszírozási lehetőségeket. Messze nem tekintettük át a globalizmus pénzügyeinek teljességét, csupán belekóstoltunk a témába.

Szeged, 2004. február

Botos Katalin
szerkesztő